
ФИНАНСИЈСКИ АСПЕКТИ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ПОГЛАВЉЕ 23 - МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

УДК 340.137(4-672EU:497.11):336.12

Оригинални научни рад

Милица Филиповић
Соња Петровић*

Сажетак

Република Србија је добила статус кандидата за пријем у чланство Европске уније („ЕУ“) и тиме преузела на себе низ обавеза које мора да испуни како би остварила пуноправно чланство у ЕУ. Једна од важних обавеза Србије на том путу је писање акционих планова за преговарачка поглавља. Сваки акциони план као стратешки документ мора имати исказану финансијску процену вредности активности које садржи. Имајући то у виду, у овом раду је приказана методологија по којој се исказују финансијске процене вредности активности из акционих планова као и како се одређују потенцијални извори финансирања. Посебна пажња посвећена је начину исказивања квантитативних и квалитативних елемената и њиховом финансијском обрачуна који су приказани и у оквиру примера. Такође, рад се бави анализом како се у оквиру акционих планова поступало у случајевима када су одређене активности финансиране из европских фондова или других донаторских средстава. Тачније, приказане су четири ситуације процене трошкова у зависности од фазе у којој се пројекат налази.

Кључне речи: финансијска процена, Стандардна методологија, акциони план, квалитативни и квантитативни елементи, извори финансирања

* Аутори су студенти докторских студија на Правном факултету, Универзитет Унион у Београду

Увод

Република Србија има статус државе кандидата за чланство у Европској унији и на путу остваривања пуноправног чланства мора да испуни многобројне обавезе, које примарно подразумевају усклађивање домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ (*acquis communautaire*). Суштина усклађивања није у пуком извршавању тражених услова од стране ЕУ, већ у суштинском мењању домаћих прописа који би требало да олакшају њихову примену у односу на појединца и да подигну ниво усклађености домаћег законодавства у односу на савремене тенденције.

Процес усклађивања домаћих прописа са ЕУ је један од услова који се морају испунити како би се остварио крајњи циљ-стицање пуноправног чланства у ЕУ. Постизање тог циља ће бити спроведено кроз следеће кораке¹:

- скрининг
- испуњавање мерила за отварање преговора
- преговори о 35 поглавља
- испуњавање мерила за затварање преговора
- потписивање Уговора о приступању
- референдум у држави која приступа
- ратификација Европског парламента и свих држава чланица ЕУ
- ступање у чланство ЕУ.

Најзначајнија и најкомплекснија поглавља у поступку придруживања ЕУ су: Поглавље 23 - Правосуђе и основна права и Поглавље 24 - Правда, слобода и безбедност („**Поглавља**“).

ЕУ је у годишњој стратегији проширења, представљеној на јесен 2011. године, изнела нови приступ у политици проширења који предвиђа да се ова два поглавља прва отварају и последња затварају у преговорима. То са једне стране, треба да пружи више времена земљама у приступању да спроведу све што је потребно, а са друге стране да спречи неспремну земљу да ступи у чланство ЕУ. Нови приступ је први пут примењен у случају Црне Горе са којом су преговори отворени у јуну 2012. године.

1 *Водич за новинаре: Преговарачка поглавља 23 и 24 – О чему преговарамо* ([http://www.mpravde.gov.rs/files/GIZ_Vodic%20za%20novinare_z%20web%20\(1\).pdf](http://www.mpravde.gov.rs/files/GIZ_Vodic%20za%20novinare_z%20web%20(1).pdf)), приступљено: 10.07.2016.

Имајући у виду да је ЕУ заузела “тврђи” став у односу на пређашње земље кандидате, ставивши тако у први план политичке критеријуме и способност институција да функционишу и примене законе, неопходно је на адекватан начин пропатити и приказати и финансијске аспекте ова два преговарачка Поглавља. У конкретној ситуацији то је захтевало успостављање јединствене методологије за Поглавља на основу које ће се израдити процена активности које су предвиђене акционим плановима.

Паралелно са законодавним усклађивањем земља кандидат мора да обезбеди и одговарајућу институционалну и административну подршку. Свака од ових активности има одређене финансијске ефекте на национални буџет. Из тог разлога неопходно је предвидети јасне финансијске процене у складу са плановима и роковима предвиђеним у акционом плану и преговарачкој позицији. Стварање јединствене методологије је било од кључне важности за процену финансијских ефеката и из тог разлога ће се наставак овог текста бавити детаљном анализом споменуте методологије.

Методологија израде буџетских процена

У процесу придруживања Европској унији државе кандидати имају обавезу да посебну пажњу посвете управљању јавним финансијама. Односно, да првенствено одреде јасан методолошки приступ у управљању јавним финансијама у вези припреме и спровођења акционих планова.² У пракси то значи да је пре израде процене финансијских вредности сваке активности из акционих планова потребно направити јединствену методологију на основу које ће спровести поступак процене буџетских елемената. Министарство правде у сарадњи са Министарством унутрашњих послова и страним експертима је израдило „Стандардну методологију исказивања јединичних трошкова за оквирну процену финансијских средстава по активностима из Акционог плана“ („Стандардна методологија“) за потребе спровођења акционих планова за Поглавља 23 и 24.

2 Акциони план је стратешки документ. У њему су приказане активности које представљају поступак спровођења препорука Европске комисије.

Стандардна методологија је креирана на начин који омогућава да евентуална каснија ажурирања и измене акционих планова, резултирају веома прецизним исказивањем финансијских ефеката.³ Додатно, споменута методологија омогућава јединствен приступ у буџетирању различитих активности које су предвиђене акционим плановима. Она у себи садржи јасна правила за спровођење процеса буџетирања као и стандардизовани трошковник на основу кога се може спровести процена буџетских елемената.

Стандардна методологија је поделила процене трошкова на шест области:

1. Устав Републике Србије;
2. нормативни оквир који садржи: стратегије, измене постојећих и доношење нових закона (сложени и мање сложени закони - у односу на комплексност доношења се одређују трошкови), подзаконске и интерне акте;
3. трошкови обука, семинара и округлих столова;
4. трошкови јачања институционалног оквира;
5. трошкови јачања административних капацитета, односно инвестиције;
6. трошкови истраживања, анкете, кампање, анализе, студије потребе и изводљивости техничке спецификације и сл.⁴

Свака од напред наведених шест група обухвата две врсте трошкова:

- трошкови људских ресурса и
- остали трошкови.

Трошкови људских ресурса се односе на рад међународних или домаћих експерата, државних службеника, судија, тужилаца, предавача, информатичара или других ангажованих лица, појединачно или у радним групама и односе се претежно на њихове накнаде. Са друге стране остали трошкови обухватају: материјалне трошкове, трошкове канцеларијског материјала, потребну ИТ

3 Финансијски аспект Акционог плана за Поглавље 23, Београд, мај 2015. године, стр. 2, (<http://www.mpravde.gov.rs/files/FINANSIJSKI%20ASPEKT%20AP%20PogI%2023%20%20tabel%2013.05.2015.pdf>), приступљено: 05.07.2016.

4 Стандардна методологија исказивања јединичних трошкова за оквирну процену финансијских средстава по активностима из Акционог плана, (<http://www.mpravde.gov.rs/tekst/7715/drugi-nacrt-akcionog-plana-za-poglavlje-23.php>) приступљено: 05.07.2016.

опрему, као и друге пратеће трошкове (*Over heads*), који износе 15% од укупне вредности свих трошкова. Ови трошкови се обрачунавају по лицу или догађају. Само у случају усвајања правних аката постоји изузетак од овог правила, тако што се поред ове две врсте трошкова исказују и трошкови рада извршних и законодавних органа у глобалу (тј. трошкови рада Владе и Народне скупштине у сваком конкретном случају).

Поступак буџетирања активности из акционих планова

У наставку текста ће бити приказати поступак буџетирања различитих активности које су обухваћене Акционим планом за Преговарачко Поглавље 23 - Правосуђе и основна права у оквиру процеса придруживања Србије ЕУ.

Поступак спровођења процеса буџетирања активности из Акционог плана за Поглавље 23 („Акциони план“) садржи три фазе:

1. утврђивање квалитативних и квантитативних елемената
2. утврђивања извора финансирања
3. процена трошкова активности из Акционог плана.

Прва фаза

Квалитативни елементи представљају прикупљање описних података о томе како ће се нека активност спровести како би дошло до њене потпуне реализације, док квантитативни елементи подразумевају информације о броју квалитативних елемената (нпр. ако је квалитативни елемент потреба за запошљањем нових радника са високом стручном спремом, онда квантитативни елемент представља број таквих радника који је потребан). Како би се постигла што већа тачност и прецизност финансијске процене трошкова за сваку активност која је предвиђена Акционим планом потребно је у почетној фази прикупити што више квантитативних и квалитативних елемената (у пракси то се постиже свакодневном сарадњом са координаторима поглавља, потпоглавља, као и са представницима институција које су укључене у процес остваривања активности из Акционог плана).

Прва фаза се најбоље може приказати на примеру измене одређеног закона и то на начин што ће се на самом почетку поставити неколико питања: Која је врста закона у питању - сложен или мање сложен? Ко ће учествовати у активностима? И на крају како ће се то спровести? Одговори на ова питања биће почетна хипотеза на основу које ће се изградити финансијска процена. Дакле, утврдиће се да је за израду нацрта закона потребно формирање радне групе која ће припремити нацрт измена закона (мање сложен закон) или нацрт потпуно новог закона (сложен закон). Радна група може да буде мања или већа (до 8 или до 15 учесника). Такође, радна група може да ради краће или дуже (15 или 30 радних дана). Понекад је за поједине измене закона потребно ангажовати експерта који ће дати своје мишљење или анализу на задату тему. Он ће бити ангажован одређени број дана и утврдиће се да ли се ради о домаћем или страном експерту, јер од тога зависи висина његове накнаде. Потом је потребно усвојити закон, што подразумева утврђивње броја јавних расправа које ће се организовати како би се тај закон представио широј јавности. Затим, закон ће бити послат на усвајање Влади Републике Србије (што обухвата процедуру у Секретаријату за законодавство и његово усвајање на седници Владе), и коначно после тога закон иде у процедуру усвајања у оквиру Народне скупштине.

Квалитативни елементи у оквиру овог примера су: формирање радне групе, ангажовање експерата, процес усвајања пред извршним и законодавним органима. Са друге стране, квантитативни елементи су: број учесника радне групе, број радних дана за чланове радне групе, број експерата и њихов број радних дана и број јавних расправа.

Практични пример како се рачунају квантитативни или квалитативни елементи према Стандардној методологији приказан је у табели 1.

Такође, занимљив пример је и приказ квалитативних и квантитативних елемената кроз запошљавање нових лица у неку институцију. У овом примеру квалитативни елементи би били: о којој врсти запослених се ради, да ли се ради о преузимању или новом запошљавању, да ли се запошљавају на одређено време или је у питању заснивање сталног радног односа; док су квантитативни елементи: колико лица треба запослити и на који временски период.

Табела 1 - Начин обрачуна квантитативних и квалитативних елемената према Стандардној методологији у случају доношења закона

Активност која се односи на доношење закона								
I	Од врсте закона зависи величина ангажоване радне групе (РГ)				Остали трошкови (Over heads) (основница 15 % од збира (I+II))			
	мање сложен закон		више сложен закон		мање сложен закон		више сложен закон	
	a1	a2	b1	b2	15 % од a1	15 % од a2	15 % од b1	15 % од b2
	мања РГ ради краће	мања РГ ради дуже	већа РГ ради краће	већа РГ ради дуже				
	501 € (по дану)*15 дана= 7.515 €	501 € (по дану)*30 дана= 15.030 €	895 € (по дану)*15 дана= 13.425 €	895 € (по дану)*30 дана= 26.850 €	1.127 €	2.255 €	2.014 €	4.028 €
				укупно (a1 + 15% од a1)	укупно (a2 + 15% од a2)	укупно (b1 + 15% од b1)	укупно (b2 + 15% од b2)	
				8.642 €	17.285 €	15.439 €	30.878 €	
II	Ангажовање експерта				Остали трошкови (Over heads) (основница 15 % од збира (I+II))			
	страни експерт		домаћи експерт		страни експерт		домаћи експерт	
	e1	d1	d2		15 % од e1	15 % од d1	15 % од d2	
	на терет донаторских средстава	на терет донаторских средстава	на терет буџетских средстава					
	350 € (по дану) * број ангажованих експерата * број дана на колико се ангажује/у <i>ТАИЕХ експерт:</i> 450 € (по дану) * број ангажованих експерата * број дана на колико се ангажује/у (ТАИЕХ експерт се може нагажовати најдуже на 5 дана)	125 € (по дану) * број ангажованих експерата * број дана на колико се ангажује/у * Финансирање ангажовања домаћих експерата је извршавано (или на терет буџета Републике Србије или на терет донаторских средстава.)	54 € (по дану) * број ангажованих експерата * број дана на колико се ангажује/у		53 € (по дану) * број ангажованих експерата <i>ТАИЕХ експерт:</i> 68 € (по дану) * број ангажованих експерата	23 € (по дану) * број ангажованих експерата	8 € (по дану) * број ангажованих експерата	
				укупно (e1 + 15% од e1)	укупно (d1 + 15% од d1)	укупно (d2 + 15% од d2)		
				Укупна вредност ангажовања експерта у сваком случају (e1, d1 или d2) зависи од броја експерта и броја дана на колико је/су експерт/и ангажовани/и.				
III	Организовање јавних расправа							
	јавна расправа		*Број јавних расправа зависиће од сложености закона који треба да се представи јавности					
250 € * број јавних расправа								
IV	Трошкови процедура разматрања и усвајања прописа (у овом случају закона)							
	Влада Републике Србије		Народна скупштина		*Понекад у оквиру једне седнице Владе или Народне скупштине може бити усвојено више од једног закона, а некад је за усвајање једног закона потребно више седница Владе или Народне скупштине. С обзиром на то да се овде ради о процени, узимамо је као стандард да је за доношење једног закона довољна једна седница Владе и Народне скупштине.			
	1	2	3					
	Процедура у оквиру Секретаријата за законодавство	Седница Владе Републике Србије	Заседање посланика у Народној скупштини		укупно 1+2+3			
213 €	420 €	39.375 €		40.008 €				
ЦЕЛОКУПНА ВРЕДНОСТ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА ИЗРАЧУНАВЕ СЕ САБИРАЊЕМ УКУПНИХ ВРЕДНОСТИ I-II+III-IV								

Рачунање квантитативних и квалитативних елемената у случају запошљавања физичких лица приказано је у табели 2.

Табела 2 - начин обрачуна квантитативних и квалитативних елемената према Стандардној методологији у случају запошљавања физичких лица

Запошљавање физичких лица - Трошкови људских ресурса							
Постављена лица, државни службеници на положају, државни службеници и намештеници				Остали трошкови (<i>Over heads</i>) (основица 15 % од збира I, II, III или IV)			
запослени							
постављена лица и положај-просек	државни службеници са високом стручном спремом-просек	државни службеници и намештеници					
I	II	III	IV	i	ii	iii	iv
постављена лица и државни службеници на положају	више звање	ниже звање	са средњом стручном спремом	15 % од I	15 % од II	15 % од III	15 % од IV
105 € (по дану) * број лица колико се запошљава * број дана колико раде за обављање тог посла	71 € (по дану) * број лица колико се запошљава * број дана колико раде за обављање тог посла	37 € (по дану) * број лица колико се запошљава * број дана колико раде за обављање тог посла	24 € (по дану) * број лица колико се запошљава * број дана колико раде за обављање тог посла	* Вредност <i>Over heads</i> -а зависи од укупног износа I, II, III или IV			
ЦЕЛОКУПНА ВРЕДНОСТ ЗАПОСЛЕЉА НОВИХ ЛИЦА ИЛИ ПРЕУЗИМАЊА СТАРИХ ИЗРАЧУНАЋЕ СЕ САБИРАЊЕМ (I, II, III или IV) са њеним припадајућим <i>over heads</i> -има (i, ii, iii или iv)							
УКУПНО = I, II, III или IV + i, ii, iii или iv							
*Преузимање запослених из једне институције у другу институцију на исти ниво, нема никакве импликације на буџет Републике Србије иако је износ плата приказан- ради конзистентности методолошког приступа.							

Друга фаза

Друга фаза процеса буџетирања активности из Акционог плана обухвата утврђивање извора финансирања, односно извора из којих ће се финансирати одређене активности. Извори финансирања могу да буду:

- Буџет Републике Србије
- ЕУ извори (нпр. ИПА фондови, *TAIEX*, итд.)
- Донаторска средства (нпр. Донације Краљевине Норвешке, Кредит развојне банке Савета Европе, донације ОЕБС-а, МДФ-а, као и средства страних владиних организација као што су СИДА, ГИЗ, УСАИД, итд.)

У више од 50 % случајева било је једноставно установити извор финансирања у односу на специфичну активност. Наиме, ако се ради о запошљавању новог кадра, преузимању старог, спровођењу законске процедуре усвајања неког нормативног акта и сл., такве активности по правилу иду на терет буџета Републике Србије. Са друге стране, када се ради о активностима које подразумевају подизање свести о одређеној теми или области, њихово промовисање, инвестиције или јачање административних капацитета, финансирају се обично из донаторских средстава или ЕУ фондова.

Када су у питању извори финансирања потребно је нагласити да у одређеним случајевима поједине активности из Акционог плана могу бити финансиране из више извора финансирања. У тим случајевима различити аспекти исте активности финансирају се из различитих извора финансирања, при чему се води рачуна да не дође до дуплог буџетирања (*double financing*).

Трећа фаза

После завршетка прве фазе, а затим утврђивања извора финансирања, приступа се процени трошкова активности из Акционог плана. Постоје специфичности када се ради о пројектима који се финансирају из европских фондова или других донаторских средстава, јер вредност пројекта суштински зависи од фазе у којој се пројекат налази.⁵

У наставку ће бити представљене четири ситуације процене трошкова у зависности од фазе у којој се пројекат налази.

1. У случају да је пројекат у фази спровођења и већ је предвиђено колико ће се средстава трошити за сваку меру у оквиру пројекта, у тој ситуацији финансијска процена вредности активности из Акционог плана се добија непосредно од пројектног тима, а не применом Стандардне методологије. Овакав случај је био у Акционом пану за Поглавље 23 - *потпоглавље основна права*, где су активности које су финансиране од стране УНИЦЕФ-а већ тачно утврђене.
2. Други модалитет у процени трошкова активности Акционог плана представља ситуација када је предвиђена

5 *Придруживање Србије Европској унији*, (file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Pridruzivanje-Srbije-EU.pdf), приступљено: 05.07.2016.

само укупна вредност пројекта, без разраде вредности појединачних мера пројекта.

У тим случајевима се примењује правило „примарног финансирања“⁶ које подразумева да се прикаже вредност целокупног пројекта, иако ће се само део одобрених средстава користити за финансирање конкретне активности из Акционог плана.⁷

3. Трећи вид процене је када се пројекат налази у фази припреме и његова садржина је начелно позната, али је пројекат још увек у фази преговора. Такве активности у оквиру Акционог плана се обележавају на начин „ТБД (*to be determined*) или *Непознато у овом тренутку*“ и лако су препознатљиве, јер је извор наведен, али је вредност активности непозната.⁸
4. Четврти и најређи модалитет је ситуација када је активност предвиђена, али није позната вредност те активности нити извор из ког ће се финансирати. Ово је примењиво само у случају активности које су предвиђене од 2017. године.

Имајући у виду напред наведено, Министарство финансија је такође на основу Закона о буџетском систему⁹ донело Правилник¹⁰ који предвиђа да свака институција која учествује

6 Правило „примарног финансирања“ подразумева активности код којих се први пут буџетира одређени извор финансирања (Буџет Републике Србије / ЕУ извори / Други извори) на који ће се касније упућивати и друге активности. Уколико се ради о извору финансирања из ЕУ извора или других донаторских средстава, онда се ту буџетира целокупна вредност пројекта која ће се користити и за финансирање других активности, али се њен финансијски износ представља једино код активности примарно везане за извор финансирања, која је по редоследу из Акционог плана прва по редоследу за исказивање извора фиксирања.- *Финансијски аспект Акционог плана за Поглавље 23*, Београд, мај 2015. године, стр. 8, (<http://www.mpravde.gov.rs/files/FINANSIJSKI%20ASPEKT%20AP%20Pogl%20203%20%20tabelle%2013.05.2015.pdf>), приступљено: 05.07.2016.

7 Финансијски аспект Акционог плана за Поглавље 23, Београд, мај 2015. године, стр. 8, (<http://www.mpravde.gov.rs/files/FINANSIJSKI%20ASPEKT%20AP%20Pogl%20203%20%20tabelle%2013.05.2015.pdf>), приступљено: 05.07.2016.

8 Поглавље 24 се служи терминологијом „ТБД“, док се у Поглављу 23 употребљава израз „Непознато у овом тренутку“.

9 *Закон о буџетском систему* („Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - исправка 108/13 и 142/14).

10 *Правилник о начину исказивања и извештавања о процењеним финансијским ефектима закона, другог прописа или другог акта на буџет, односно финансијске планове организација за обавезно социјално осигурање* (Службени гласник РС, број 32/15).

у доношењу или примени неког новог правног акта или ревизији већ постојећих аката (укључујући и стратешка документа) мора да достави Процену финансијских ефеката, односно ПФЕ образац.

ПФЕ образац показује процену за сваку институцију колико је новчаних средства потребно за остваривање активности за текућу годину, као и финансијску процену за наредне две године. На тај начин институцијама је омогућено да у наредном периоду при свакој ревизији акционих планова модификују и своје финансијске процене за остваривање њихових активности.

Закључак

Стандардна методологија као пратећи и врло важан документ који служи за фактичку имплементацију Акционог плана представља новину у нашем унутрашњем правном систему. Као што је целокупан процес придруживања велики изазов за Србију тако је било изузетно незахвално радити на усвајању Стандардне методологије, која је захтевала одлично познавање јавних финансија, буџетског система, унутрашње структуре државе и правних изазова са којима се институције свакодневно сусрећу. Њено усвајање је било неопходно како би се активности предвиђене Акционим планом могле остварити у пракси и како би се видело колико је то све изводљиво са финансијског аспекта.

Стандардна методологија је усвојена пре две године и до сада се показало да финансијске процене које су извршене на основу ове методологије у великој мери одговарају стварној, односно тржишној вредности конкретних активности. Најзначајнији ефекти правила које је установила Стандардна методологија су свођење додатних буџетских оптерећења на минимум и максимално искоришћавање постојећих ресурса.

Литература

Акциони план за преговарање Поглавља 23 усвојен на седници Владе Србије 27. априла 2016. године, (онлајн), (<http://www.mpravde.gov.rs/tekst/12647/akcioni-plan-za-pregovaranje-poglavlja-23-usvojen-na-sednici-vlade-srbije-27-aprila-2016.php>), приступљено: 05.07.2016;

Акциони план за Поглавље 24 - Правда, слобода и безбедност, (онлајн), (<http://www.mup.gov.rs/wps/wcm/connect/36e98096->

9938-4aaf-b36c-e413bfbcac57/Trec_a_verzija_AP_27_03_2015.pdf?MOD=AJPERES&CVID=kTXD4Ry), приступљено: 05.07.2016;

Финансијски аспект Акционог плана за Поглавље 23, Београд, мај 2015. године, (онлајн), (<http://www.mpravde.gov.rs/files/FINANSIJSKI%20ASPEKT%20AP%20Pogl%2023%20%20tabele%2013.05.2015.pdf>), приступљено: 05.07.2016;

Јездимировић, Миленка, „Правне тековине Поглавља 32 - Финансијски надзор и примена финансијске унутрашње контроле у процесу програмског буџетирања“, *Часопис за буџетски систем*, бр. 27/2015, Завод за унапређење пословања, Београд;

Придруживање Србије Европској унији, (онлајн), (<file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Pridruzivanje-Srbije-EU.pdf>), приступљено: 05.07.2016;

Правилник о начину исказивања и извештавања о процењеним финансијским ефектима закона, другог прописа или другог акта на буџет, односно финансијске планове организација за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 32/15);

Реквизиција процене трошкова активности предвиђених Акционим планом за Поглавље 23, (онлајн), (<http://www.mpravde.gov.rs/tekst/7715/drugi-nacrt-akcionog-plana-za-poglavlje-23.php>), приступљено: 05.07.2016;

Стандардна методологија исказивања јединичних трошкова за оквирну процену финансијских средстава по активностима из Акционог плана, (онлајн), (<http://www.mpravde.gov.rs/tekst/7715/drugi-nacrt-akcionog-plana-za-poglavlje-23.php>), приступљено: 05.07.2016;

Упутство за попуњавање Обрасца ПФЕ - Образац стандардне методологије за процену финансијских ефеката акта, (онлајн), (<http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=11297&#txt11297>), приступљено: 05.07.2016;

Водич за новинаре: Преговарачка поглавља 23 и 24 – О чему преговарамо, (онлајн), ([http://www.mpravde.gov.rs/files/GIZ_Vodic%20za%20novinare_za%20web%20\(1\).pdf](http://www.mpravde.gov.rs/files/GIZ_Vodic%20za%20novinare_za%20web%20(1).pdf)), приступљено: 10.07.2016;

Закон о буџету Републике Србије за 2014 годину (“Службени гласник РС”, бр. 142/2014);

Закон о буџету Републике Србије за 2015 годину (“Службени гласник РС”, бр. 142/2014 и 94/2015);

Закон о буџету Републике Србије за 2016 годину (“Службени гласник РС”, бр. 103/2015);

Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - исправка, 108/13 и 142/14).

Marko Pejkovic

FINANCIAL ASPECTS OF
ACTION PLAN FOR
CHAPTER 23-
METHODOLOGICAL
APPROACH

Summary

The Republic of Serbia received candidate status for membership to the European Union (“EU”) and thereby undertook a series of commitments that must be met in order to achieve a full membership status within the EU. One of the important obligations on the accession path is preparation of action plans for the negotiation chapters. Every Action Plan, as a strategic document, must contain financial evaluation of the planned activities. Having in mind the previous, this paper deals with the methodology as a basis for the financial evaluation of activities from the action plans, as well as how to determine the potential financial sources. Under the spotlight is also the manner of presentation of quantitative and qualitative elements and their financial calculations, including practical examples. The paper also deals with the analysis how action plans treated the cases where certain activities are financed from the EU funds or other donor funds. In particular, the paper presents four situations of cost estimates, depending from the phase of the particular project.

Key words: financial evaluation, Standard methodology, action plan, qualitative and quantitative elements, financial sources

* Овај рад је примљен 16. 08. 2016. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције 27. 08. 2016. године.